

Cuprins

Prefață	5
Abrevieri.....	7
Capitolul I. Teoria generală a dreptului în sistemul științelor juridice	9
1. Considerații generale	9
1.1. Dreptul obiectiv	10
1.2. Dreptul pozitiv.....	10
1.3. Dreptul subiectiv	10
1.4. Dreptul natural.....	11
1.5. Dreptul intern	11
1.6. Dreptul internațional.....	11
1.7. Dreptul european	11
1.8. Știința dreptului sau științele juridice	11
2. Obiectul Teoriei Generale a Dreptului.....	12
3. Teoria Generală a Dreptului și Filosofia Dreptului.....	13
4. Teoria Generală a Dreptului și științele juridice particulare	15
Capitolul II. Societate, niveluri de reglare socială, politică, stat și drept	16
1. Nivelurile reglării sociale.....	16
2. Puterea politică, puterea de stat și puterea publică	20
3. Apariția și evoluția statului	21
4. Definiția statului.....	22
5. Forma de guvernământ	23
6. Trecerea de la puterea unică a statului la separația funcțională a puterilor în stat.....	24
7. Regimul politic.....	25
8. Suveranitate și subsidiaritate. Rolul parlamentelor naționale în procesul de creare a dreptului în Uniunea Europeană.....	27
Capitolul III. Norma juridică	33
1. Norma juridică – normă socială	33
1.1. Norma juridică.....	33
1.2. Trăsăturile normei juridice	34
1.2.1. Respectarea normei juridice este asigurată de coerciția statală	34
1.2.2. Norma juridică are o finalitate proprie	34
2. Structura normei juridice	35
2.1. Ipoteza	35
2.2. Dispoziția normei juridice	36
3. Sancțiunea normei juridice	36
4. Clasificarea normelor juridice.....	37
5. Acțiunea normei juridice în timp	42
5.1. Intrarea în vigoare a normei juridice	42

5.2. ieșirea din vigoare a normei juridice	46
5.2.1. Abrogarea.....	47
5.2.2. Ajungerea la termen a normei juridice.....	50
5.2.3. Căderea în desuetudine	50
5.2.4. Deciziile Curții Constituționale prin care se declară neconstituționalitatea unei legi sau a unei ordonanțe ori a unor dispoziții ale acestora.....	51
5.3. Caracterul activ al normei juridice	51
5.4. Conflictul legilor în timp	52
5.5. Istoricul problemei neretroactivității legii	53
5.6. Proclamarea constituțională a neretroactivității legii	54
5.6.1. Legile care proclamă expres retroactivitatea lor	55
5.6.2. Legile interpretative.....	56
5.6.3. Legile penale mai favorabile.....	56
5.6.4. Legile confirmative sau legile declarative de drepturi.....	57
5.7. Ultraactivitatea legii	58
6. Acțiunea normelor juridice în spațiu.....	61
7. Acțiunea normelor juridice asupra persoanelor	64
Capitolul IV. Izvoarele dreptului	66
1. Izvoarele reale ale dreptului	66
1.1. Modelul modernist de configurare a dreptului pozitiv	66
1.2. Factorii de configurare a dreptului	69
2. Izvoarele formale ale dreptului	73
2.1. Considerații generale	73
2.2. Clasificarea izvoarelor formale ale dreptului	74
2.3. Actele individuale.....	74
2.4. Cutuma juridică	75
2.5. Doctrina juridică.....	76
2.6. Jurisprudența	77
2.7. Legea	78
3. Izvoarele dreptului Uniunii Europene	80
3.1. Supremația dreptului european.....	83
3.2. Principiul efectului direct	85
3.3. Principiul subsidiarității.....	88
3.4. Principiul proporționalității	89
3.5. Principii fundamentale impuse de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	90
Capitolul V. Principiile generale ale dreptului și fundamentarea lor filosofică.....	92
1. Fundamentele principiilor generale ale dreptului.....	92
1.1. Considerații generale	92
1.2. Determinarea legală a principiilor generale ale dreptului.....	93
1.3. Premisele raționale ale identificării principiilor generale ale dreptului.....	95
1.4. Examen critic al literaturii de specialitate în materia principiilor generale ale dreptului.....	96

1.5. Tentativă de identificare doctrinară a principiilor generale ale dreptului.....	99
1.5.1. Principiul statului de drept (Rule of Law, Rechtstaat și état de droit)	99
1.5.2. Principiul echității și justiției	101
1.5.3. Principiul legitimității reglementărilor juridice	103
Capitolul VI. Procesul de creare a dreptului	106
1. Legiferarea și ierarhia legilor	106
1.1. Legile constituționale	106
1.2. Legile organice	107
1.3. Legile ordinare	110
1.4. Alte categorii de legi	111
2. Delegarea legislativă	112
2.1. Delegarea legislativă – definiție și legitimare	112
2.2. Evoluția istorică a delegării legislative.....	114
2.3. Delegarea legislativă în România	117
2.4. Delegarea legislativă către Guvern.....	121
2.4.1. Ordonanțele emise în baza unei legi de abilitare	121
2.4.2. Ordonanțele emise în situații extraordinare	123
3. Acte normative emise pentru aplicarea legii	126
Capitolul VII. Antinomiile în drept	127
1. Probleme legate de corelarea dispozițiilor constituționale privitoare la conceptele de lege și de lege organică	129
2. Conflictele dintre dispozițiile constituționale privitoare la categoriile de legi	133
3. Conflictul intraconstituțional privind intrarea în vigoare a legii și a ordonanței de urgență.....	135
4. Antinomia intraconstituțională privind dreptul de vot și dreptul de a alege	136
5. Antinomii născute din partajarea competențelor celor două Camere ale Parlamentului	138
6. Reglementarea diferită a duratei mandatului constituțional.....	141
7. Ridicarea excepției de neconstituționalitate direct de către Avocatul Poporului.....	142
8. Antinomii născute din acoperirea viciului de neconstituționalitate al unei ordonanțe simple sau al unei ordonanțe de urgență emise de Guvern prin aprobarea de către Parlament a ordonanței respective	143
Capitolul VIII. Universalitatea și diversitatea dreptului din perspectiva sistemelor de drept.....	144
1. Considerații generale	144
2. Sistemul de drept romano-germanic	146
2.1. Elementele definitorii ale familiei de drept romano-germanice	146
2.2. Codul francez	148
2.3. Codul civil german	150
3. Sistemul de drept anglo-saxon	151
3.1. Sistemul de drept common law	151
3.1.1. Precedentul jurisprudențial	152
3.1.2. Equity.....	152

3.1.3. Statute law.....	152
3.1.4. Trusts	153
4. Dreptul Statelor Unite ale Americii	154
5. Sisteme de drept tradiționale.....	155
5.1. Dreptul islamic	156
5.1.1. Originile dreptului islamic	156
5.1.2. Sharia (Shariah or Shari'a)	159
5.2. Familia dreptului indian	159
Capitolul IX. Raportul juridic.....	163
1. Noțiunea și trăsăturile raportului juridic	163
2. Trăsăturile raportului juridic	163
2.1. Raporturile juridice sunt raporturi sociale prin subiecți, conținut și finalități	164
2.2. Raporturile juridice se desfășoară între titulari de drepturi și obligații	164
2.3. Raporturile juridice se mai caracterizează prin faptul că ele sunt raporturi volitionale.....	164
2.4. Raporturile juridice sunt supuse evoluției istorice	165
3. Definiția raportului juridic	165
3.1. Subiecții raportului juridic.....	165
3.1.1. Subiectele individuale ale raporturilor juridice.....	165
3.1.2. Subiectele colective de drept ale raporturilor juridice	167
3.2. Conținutul raportului juridic.....	169
3.3. Obiectul raportului juridic	170
4. Faptele juridice.....	170
Capitolul X. Realizarea dreptului	172
1. Conceptul realizării dreptului.....	172
1.1. Respectarea dreptului reprezintă cea mai importantă modalitate de realizare a dreptului	172
1.2. Aplicarea dreptului este o activitate a autorităților și instituțiilor publice sau chiar a persoanelor juridice de utilitate publică de implementare a normelor juridice	173
2. Etapele procesului de aplicare a dreptului	174
2.1. Stabilirea stării de fapt.....	175
2.2. Critica normei juridice.....	175
2.3. Interpretarea normei juridice	176
2.4. Elaborarea actului de aplicare a normei juridice	176
3. Activitatea instanțelor judecătorești de înfăptuire a justiției.....	176
3.1. Contenciosul judiciar și procedurile contencioase	178
3.2. Procedurile necontencioase	182
3.3. Procesul judiciar	182
Capitolul XI. Interpretarea normelor juridice	186
1. Felurile interpretării normelor juridice.....	187
1.1. Interpretarea oficială a normelor juridice	187

1.2. Interpretarea neoficială a normelor juridice	188
2. Metodele interpretării normelor juridice.....	188
2.1. Metoda gramaticală	189
2.2. Metoda sistematică	189
2.3. Metoda istorică	190
2.4. Metoda teleologică	190
2.5. Metoda logică	190
3. Abuzul de drept și fraudă la lege	191
4. Consecințele interpretării normei juridice.....	192
Capitolul XII. Răspunderea juridică	193
1. Răspunderea juridică și responsabilitatea	193
2. Definirea răspunderii juridice	193
3. Formele pe care le îmbracă răspunderea juridică.....	195
3.1. Răspunderea juridică civilă își are temeiul în dispozițiile Codului civil. Ea poate fi contractuală sau delictuală	195
3.1.1. Răspunderea contractuală	195
3.1.2. Răspunderea delictuală	196
3.2. Răspunderea penală a persoanei fizice	196
3.2.1. Cauze justificative generale	197
3.2.2. Cauze justificative speciale.....	197
3.2.3. Cauzele de neimputabilitate	197
3.2.4. Cauze care înlătură răspunderea penală	198
3.3. Răspunderea penală a persoanei juridice	199
3.4. Răspunderea juridică administrativă (contravențională)	199
3.5. Răspunderea disciplinară	200
4. Condițiile răspunderii juridice	201
4.1. Conduita ilicită	202
4.2. Vinovăția	202
4.3. Legătura cauzală.....	203
Capitolul XIII. Metode de cercetare juridică.....	204
1. Considerații generale	204
2. Metoda gramaticală.....	205
3. Metoda comparativă.....	208
Capitolul XIV. Conceptualizarea juridică	212
1. Determinarea noțiunilor, categoriilor, principiilor și construcțiilor juridice.....	213
2. Categoriile juridice.....	216
3. Utilizarea cifrajului și a enumerării în procesul de elaborare a normelor juridice	217
4. Prezumția – procedeu al tehnicii legislative.....	219
5. Ficțiunea în drept	220
Bibliografie	223